

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Johdanto

Sisäministeriön maahanmuutto-osastolla on valmisteltu luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain (359/2003) muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan kansalaisuuslaki uudistetaan tiukentamalla kansalaistamisen edellytyksiä. Hallitusohjelmakirjaukset toteutetaan vaiheittain kolmessa erillisessä sisäministeriön hankkeessa. Lausuntopyyntö koskee kolmatta vaihetta, jota koskeva esitys sisältää ehdotukset kansalaisuuskoea koskevan hallitusohjelmakirjauksen toteuttamiseksi (SM056:00/2023). Hallitusohjelman mukaan kansalaistamisen edellytykseksi asetetaan kansalaisuuskokeen hyväksytty suorittaminen.

Tavoitteet

Esitysluonnoksessa ehdotetaan uutta kansalaistamisen edellytystä, jonka myötä hakijan olisi osoitettava riittävä yhteiskuntaosaamisen taso Suomen kansalaisuuden saamiseksi. Lähtökohtaisesti edellytyksen täyttyminen osoitettaisiin suorittamalla hyväksytysti kansalaisuuskoe, jossa mitattaisiin ymmärrystä suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja perusperiaatteista sekä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista. Edellytyksen täyttymisen voisi myös tietyssä tilanteessa osoittaa Suomessa suoritetuilla opinnoilla.

Kansalaisuuskoea varten kehitettäisiin kokonaan uusi koejärjestelmä, jonka toteutus edellyttäisi uutta lainsäädäntöä. Maahanmuuttovirasto vastaisi kansalaisuuskokeeseen liittyvistä viranomaistehtävistä. Kyse olisi kansalaisuuskoejärjestelmän yleisestä hallinnointivastuusta, johon kuuluisi kansalaisuuskokeen valvonnan ja kehittämisen ohella kansalaisuuskokeen laatimista ja järjestämistä koskevien sopimusten tekeminen esityksessä ehdotettavat edellytykset täyttävien toimijoiden kanssa.

Kansalaisuuslakiin lisättäisiin uusi luku, jossa säädettäisiin tarkemmin uudesta kansalaisuuskokeesta ja sen toteutuksesta, kuten kansalaisuuskokeen sisällöstä, laatimisesta ja järjestämisestä sekä kokeen laatijan ja järjestäjän tehtävistä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2027 alussa.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/28598/2023.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.sm@gov.fi tai postitse osoitteeseen Sisäministeriö, PL 26, 00023 Valtioneuvosto. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/28598/2023. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus SM056:00/2023). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 6.2.2026.

Valmistelijat

Johtava asiantuntija Roope Jokinen, p. 0295 488 362, roope.jokinen(at)gov.fi
Erityisasiantuntija Hanna Pihkanen, p. 0295 488 217, hanna.pihkanen(at)gov.fi

Linkit

<https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM056:00/2023> - Linkki hankesivulle

<https://intermin.fi/sv/projekt-och-lagberedning/projektsida?tunnus=SM056:00/2023> - Länk till projektportalen

Liitteet:

[19122025 luonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta ym.pdf](#)

[19122025 Utkast medborgarskapslag huvudsakliga innehåll och lagförslag.pdf](#)

Jakelu:

Ahvenanmaan maakunnan hallitus
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Amnesty International Suomen osasto
C6-kaupunkien verkosto
Eduskunnan oikeusasiamies
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
ELY-keskusten kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus)
Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO
Familia ry
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin yliopisto
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Ihmisoikeusliitto
Itä-Suomen hallinto-oikeus
Itä-Suomen yliopisto
Jyväskylän yliopisto
Korkein hallinto-oikeus
Kuntaliitto
Kuurojen liitto
Lapin yliopisto
Lapsiasiavaltuutettu
Maahanmuuttovirasto
Moniheli ry
Näkövammaisten liitto
Oikeuskansleri
OKM
OM
Opetushallitus
Pakolaisneuvonta
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Poliisihallitus
STM
Suomen Asianajajat
Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Suomi-seura ry
Tampereen yliopisto
TEM

Tietosuojavaltuutettu
Tuomioistuinvirasto
Turun hallinto-oikeus
Turun yliopisto
UNHCR Northern Europe
Uudenmaan ely-keskus
Vaasan hallinto-oikeus
Vammaisten maahanmuuttajien tukikeskus Hilma
VM
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Åbo Akademi

Lausunnonantajan lausunto

Millaisia näkemyksiä teillä on ehdotetusta uudesta yhteiskuntatietoedellytyksestä?

Millaisia näkemyksiä teillä on kansalaisuuskoejärjestelmän ehdotetusta toteutustavasta?

Millaisia näkemyksiä teillä on ehdotettujen muutosten vaikutuksista?

Tähän voitte kirjoittaa muita mahdollisia näkemyksiänne.

Hulkkonen Minna
Sisäministeriö

Jokinen Roope
Sisäministeriö